

8. Protocol Hoofdluis

Wat te doen als je hoofdluis ontdekt?

Algemeen

Hoofdluis komt vooral voor bij jonge kinderen (tussen twee en twaalf jaar) en vormt op basisscholen een groot probleem. Hoofdluis is op middelbare scholen vaak geen probleem meer. De hoofdluis hecht zich met zijn typische klempoten in de hoofdharen van de gastheer, maar ze kan in zeer zeldzame gevallen ook voorkomen op de wenkbrauwen, de wimpers of de baard. De hoofdluis voedt zich meerdere malen per dag met bloed. Tijdens het zuigen van minimale hoeveelheden bloed veroorzaakt het speeksel van de luis jeuk bij de gastheer. Meestal ontstaan pas klachten bij aanwezigheid van meerdere luizen.

De vrouwelijke hoofdluis plakt eieren (zogenaamde neten) met een niet in water oplosbare kitstof vlakbij de haarinplant (3-4 mm boven de hoofdhuid) aan de haren. De neten zijn tonvormig en circa 0,8 mm lang. Luizen hebben een voorkeur voor warme, vochtige en donkere plekken op de hoofdhuid (onder de pony, achter de oren en in de nek).

Incubatieperiode

De ontwikkeling van eitje tot nimf (= het eerste bloedzuigende stadium van de hoofdluis) duurt ongeveer zeven dagen. Eén tot twee weken na de besmetting kan jeuk optreden. Deze periode wordt als incubatieperiode beschouwd.

Verwekker

Luizen hebben een levenscyclus die uit drie stadia bestaat: een ei-, nimf- en Volwassen stadium. De totale ontwikkeling van ei tot nimf duurt vier tot veertien dagen en van nimf tot volwassen luis duurt zeven tot tien dagen. Onder normale omstandigheden blijft een volwassen luis nog dertig tot vijftig dagen leven waarbij het vrouwtje vier tot acht eitjes per dag legt, afhankelijk van de omstandigheden. Een volwassen vrouwtje is circa 3 mm lang, een mannetjesluis is iets kleiner. De kleur van de luis varieert van egaal zandkleurig tot bijna zwart, afhankelijk van de pigmentatie van het haar van de gastheer.

Hoe spoor je luizen op?

Het aantonen van een levende luis of levende neten op het behaarde hoofd is het bewijs voor een infectie. Het aantonen van neten kan wijzen op een actieve infectie maar kan ook duiden op een status na effectieve behandeling. Met het blote oog is moeilijk onderscheid te maken tussen neten die nog een larve bevatten (en die dus ook infectieus zijn) of neten die al leeg zijn. Neten groeien met het haar mee (ongeveer 1 cm per maand), dus hoe verder de neet van de hoofdhuid af is hoe langer geleden deze gelegd is en hoe langer geleden de infectie heeft plaatsgevonden. Neten die enkele centimeters van de hoofdhuid af liggen, zijn gegarandeerd lege neten.

Alleen zorgvuldig kammen met een luizenkam kan een luizenbesmetting aantonen.

- ☛ Was het haar of maak het nat en droog het haar handdoekdroog,
- ☛ Smeer haar en hoofdhuid in met een willekeurige crèmespoeling. De luis kan zich hierdoor niet meer verplaatsen naar een lok die al gekamd is.
- ☛ Kam het haar lok voor lok, wees extra voorzichtig bij de voorkeursplaatsen, zoals de pony, nek en oren,
- ☛ Bekijk de kam en handdoek op luizen.
- ☛ Indien er luizen geconstateerd worden moeten andere kinderen, gezinsleden ook gecontroleerd worden.

Besmetting

De hoofdluis wordt overgebracht door direct lichamelijk contact of indirect via gezamenlijk gebruik van kammen, mutsen, petten, sjaals, knuffels en beddengoed. Besmetting is ook mogelijk doordat de luizen overlopen naar naast elkaar hangende mutsen, dassen en jaskragen in garderobes.

Besmettelijke periode

Zolang er luizen of nog niet uitgekomen neten op het hoofd aanwezig zijn, blijft iemand besmettelijk.

Besmettelijkheid

Hoofdluizen overleven slechts kort (één tot twee dagen) buiten de mens. De overleving is afhankelijk van omgevingstemperatuur en luchtvochtigheid. Bij kamertemperatuur (20°C) en zonder bloed kan een volwassen luis maximaal 48 uur overleven.

Risicogroepen

Door het veelvuldige onderlinge contact lopen huisgenoten van een kind met hoofdluis een groot risico op het krijgen van hoofdluis. De kinderen zullen de hoofdluis bijna altijd op de basisschool hebben opgelopen omdat daar het grootste risico bestaat op het krijgen van een hoofdluisinfectie.

Daarnaast zijn er een aantal risicofactoren te noemen:

- ☛ Hoofcontact: het feit dat hoofdluis minder vaak voorkomt bij pubers en volwassenen kan te maken hebben met minder hoofcontact.
- ☛ Haarstructuur: hoofdluis komt minder vaak voor bij kinderen van Afrikaanse herkomst omdat zij een andere haarstructuur hebben.

Behandeling

Op dit moment is er geen enkele therapie, behalve het kaalscheren, die een besmette persoon gegarandeerd 'luizenvrij' kan maken. Dit betekent dat altijd moet worden gekozen voor een combinatie van behandelingsmethoden.

Veruit de beste methode is kammen, kammen en kammen. Een lokale behandeling van het haar met een geregistreerd luisbestrijdingsmiddel kan helpen om de luizen sneller tegen te gaan maar is alleen niet voldoende! In tegenstelling tot wat sommige bijsluiters vermelden, moet men altijd na één week de behandeling met hetzelfde hoofdluismiddel herhalen om een optimaal effect te bereiken.

In Nederland zijn de volgende middelen geregistreerd voor de behandeling van hoofdluis:

- ☛ Malathion (Prioderm®), lotion, shampoo
- ☛ Permetrine (Loxazol®), lotion, crème
- ☛ Bioalletrine/piperonylbutoxide (PARA-Special®), spray

Door de langere contacttijd zouden producten in de vorm van lotion beter werken dan shampoos. Op dit moment biedt geen enkel middel garantie op een succesvolle therapie. Daarom geldt, naast de aanvullende maatregelen (kammen en reinigen), het advies te blijven kammen totdat alle neten en luizen daadwerkelijk zijn verdwenen.

Plastic stofkam of luizenkam

- Plastic handvat, plastic tanden Geschikt om luizen te verwijderen, niet geschikt om neten te verwijderen Nadeel: tanden verbuigen en breken gemakkelijk.
- *Priodermkam, stofkam/luizenkam en netenkam* Stofkam/luizenkam: plastic handvat, plastic tanden, geschikt om luizen te verwijderen Netenkam: metalen handvat: een rij metalen tanden van 1 cm, geschikt om neten te verwijderen.
- *Nitcomb-M2* Metalen handvat, dubbele rij tanden Geschikt om luizen en neten te verwijderen.
- *Nisska* Metalen handvat, een rij metalen tanden van 3,5 cm die heel dicht bij elkaar staan. Zeer geschikt om neten te verwijderen, niet geschikt om luizen te verwijderen Nadeel: het kammen is pijnlijk.

Maatregelen naar aanleiding van een geval

Vraag in de team app van het kinderdagverblijf / BSO of er andere kinderen bekend zijn met klachten. Als er aanwijzingen zijn voor meerdere gevallen in een groep, alle kinderen grondig na laten kijken met een luizenkam. Dit kan het beste uitgevoerd worden als een gecoördineerde actie van kinderdagverblijf en ouders.

Wering is niet gerechtvaardigd omdat er veel asymptomatische dragers zijn en de aandoening niet ernstig is. In uitzonderlijke gevallen wanneer nog geen verspreiding plaats heeft kunnen vinden, zoals op de eerste dag na de vakantie, kan men de ouders/verzorgers dringend verzoeken het kind op te halen en te behandelen. Dit kan echter niet worden afgedwongen.

Wat doen we bij Onder de Boompjes als er luizen worden geconstateerd?

- ☛ Ouders van het betreffende kind worden dezelfde dag telefonisch op de hoogte gebracht.
- ☛ Deze ouders worden verzocht voordat ze hun kind op komen halen de juiste shampoo te halen en/ of een luizenkam indien ze die niet al in hun bezit hebben.
- ☛ Alle kinderen van "Onder de Boompjes" worden gedurende 1 week elke dag gecontroleerd op bovenstaande manier (crèmespoeling is niet noodzakelijk)
Een brief op de deur ophangen waarin wij laten weten dat er op de groep hoofdluis is geconstateerd.